

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/90/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1122209433
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr Janka Richterová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1122209433.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Richterovej a z členov senátu JUDr. Milana Chalupku a JUDr. Magdalény Florekovej o návrhu navrhovateľa: Parking House a.s., so sídlom v Bratislave, Einsteinova č. 19, IČO: 35 833 459, zastúpeného Capitol Legal Group, advokátska kancelária s. r. o., so sídlom v Bratislave, Einsteinova č. 19, proti odporcovi: D. F. V., Z. XX.XX.XXXX, B. B., L.Č. Č. XX, na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie odporcu proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 23. novembra 2022 č. k. 11C/63/2022-98, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti m e n í tak, že návrh v tejto časti z a m i e t a .

Odporcovi p r i z n á v a náhradu trov prvoinstančného i odvolacieho konania v rozsahu 100 %

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie podľa § 325 ods. 1 a § 325 ods. 2 písm. d) CSP uložil odporcovi povinnosť na vlastné náklady odstrániť video zo dňa XX.X.XXXX Q. Z. „. J. C. A.“, zverejnené na sociálnej sieti Facebook na určenom profile (výrok I.); vo zvyšku návrh zamietol (výrok II.). Žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok III.). Vo výroku IV. súd poučil odporcu podľa § 337 ods. 2 CSP.

2. V odôvodnení uviedol, že názory prezentované odporcom vo videu možno považovať predovšetkým za neoprávnenú kritiku projektu s názvom „X. X. L. T. F. X. na A. Z. - A. Z., B.“, a tým nepriamo aj navrhovateľa, ktorý stojí za týmto projektom ako investor. Výrok odporcu o výrube 65 stromov vrhá na navrhovateľa svetlo ako na bezohľadného developera, ktorému je ľahostajná zeleň v meste, hoci z vyjadrenia odborne spôsobilej osoby zo dňa 16.3.2021 i z memoranda o spolupráci nevyplýva, že výstavbou podzemnej garáže dôjde k výrube 65 stromov. Zeleň bude presadená na iné miesto počas realizácie projektu a následne umiestnená späť do parku. Tvrdenie o výrube stromov, ako aj tvrdenie odporcu v sprievodnom texte k videu o „zničení zelene“, ako aj o tom, že „z parku by bol vetrací komín s hlukom a splodinami z garáže“ sú s ohľadom na vyjadrenie orgánov verejnej správy, znalcov, odborne spôsobilých osôb a z predloženej EIA štúdie objektívne zavádzajúce a nepravdivé. Dospel preto k záveru, že odporca poškodil a poškodzuje dobrú povesť navrhovateľa, chránenú ustanovením § 19b ods. 2, 3 OZ. Video vytvára negatívny obraz projektu, s ktorým je spojené meno navrhovateľa ako jeho investora, čím je nepriamo i navrhovateľ prezentovaný ako zlo, proti ktorému treba bojovať.

3. Existujúcim videom i k návrhu pripojenými listinnými dôkazmi mal za osvedčenú potrebu neodkladnej úpravy pomerov pre reálne ohrozenie práv navrhovateľa na ochranu dobrej povesti takej intenzity, že je potrebné okamžité zabezpečenie súdnej ochrany požadovaným spôsobom. Odporcovi nariadené konanie považoval za trvalé riešenie ochrany práv navrhovateľa, bez potreby následného súdneho konania vo veci samej.

4. Proti tomuto uzneseniu, v jeho vyhovujúcej časti, podal včas odvolanie odporca. Rozhodnutie súdu vnímal ako sankciu občanov, ktorí sa regulárne snažia o záchranu stromov a zelene, za prezentovanie svojich názorov. Pre nesprávne závery súdu prvej inštancie o neoprávnenej kritike žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť a návrh zamietnuť. Tvrdil, že kritika predmetného projektu bola oprávnená, keď ako poslanec zastupiteľstva desať rokov bojuje za záchranu zelene v Starom meste, sledoval ňou spoločensky uznávaný cieľ, ktorým je ochrana životného prostredia (čl. 44 ústavy). Keďže uvedenou agendou sa zaoberá dlhodobo, namietaným videom voličom pred komunálnymi voľbami celkom opodstatnene predkladal odpočet svojej práce. Akcentoval, že navrhovateľ vždy uvažoval o výrube stromov v predmetnom parku, keď už v roku 2013 inicioval správne konanie k ich výrubu. Proti vyhovujúcemu rozhodnutiu sa on ako jeho účastník odvolal; napriek dosiahnutému úspechu i v správnom súdnom konaní na najvyššom súde, navrhovateľ v roku 2018 výrubové konanie inicioval opätovne. Tvrdil preto, že informácia o tom, že hrozil alebo hrozí výrub 65 stromov, je pravdivá. Osobitne ide o veľké stromy s väčším prínosom pre zdravé životné prostredie, keď stromy na streche garáže pre zohrievanie a vysušovanie ich koreňových systémov zospodu nedokážu narásť do rozmerov stromov tam existujúcich. E. A. Z. je pritom silno urbanizovaná časť mesta a zachovanie prirodzenej fauny a flóry v takejto lokalite označil za absolútnu prioritu. Uvedené skutočnosti však navrhovateľ v návrhu neuviedol. Ďalej poukázal na právnu nezáväznosť memoranda a jeho postup v územnom i v stavebnom konaní. K odvolaniu pripojil rozhodnutia prvoinštančného i druhoinštančného správneho súdu v konaniach, v ktorých bol navrhovateľovi udelený súhlas na výrub 65 kusov stromov a 17 kusov kríkov, svoje odvolania a ďalšie podania v územnom i v stavebnom konaní.

5. Navrhovateľ žiadal napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdiť. Tvrdil, že odporca v odvolaní žiadnym spôsobom nepreukázal, že jeho vyjadreniami nedošlo k neoprávnenému zásahu do jeho dobrej povesti. Argumenty odporcu i predložené listinné dôkazy považoval za s vecou nesúvisiace. Zdôraznil, že hoci myšlienka výrubu stromov na Kollárovom námestí v čase šírenia videa už bola prekonaná, čo je zrejme z memoranda o spolupráci i zo stavebného povolenia a problémy s výrubom stromov nie sú v súčasnosti predmetom administratívnych procesov, odporca vo videu svoje výroky formuluje v prítomnom čase, teda „hrozí.“ Odporca potom poškodzovaním dobrej povesti navrhovateľa účelovo zavádzal verejnosť v snahe upútať pozornosť. V súčasnosti platné stavebné povolenie počíta s presádzaním, nie s výrubom stromov, o čom mal odporca ako účastník správneho konania vedomosť. Namietal tiež, že odporca tvrdenia o negatívnom zásahu projektu do kvality života v meste, o zhoršení životného prostredia, o zničení prirodzenej fauny a flóry, negatívnom vplyve na dopravnú obsluhu atď. nepreukázal. Difamačné vyjadrenia je potrebné posudzovať v priestore a v čase, v ktorom boli uskutočnené; historický exkurz odporcu nemožno vzťahovať na súčasnosť a nemôže obstáť z hľadiska posudzovania oprávnenosti zásahov do dobrej povesti právnickej osoby. K vyjadreniu pripojil stavebné povolenie.

6. V replike odporca uviedol, že pre správne posúdenie veci je dôležitý celkový kontext. Bez vedomostí o celom procese a jeho histórii boja za záchranu parku a stromov na námestí sa z kontextu nedá vytrhnúť a posudzovať len jedna veta, najmä za situácie, ak sa navrhovateľ o výrub stromov pokúšal opakovane. Namietal tvrdenie navrhovateľa, že ako účastník stavebného konania vedel, že v čase zriadenia videa výrub stromov nehrozil. Pravdivosť tohto tvrdenia nebola navrhovateľom preukázaná. Odporca ako strana, ktorá memorandum neuzatvorila, toto nemal k dispozícii, takýmto dokumentom nedisponoval pravdepodobne ani stavebný úrad. Navrhovateľ neoprávnene tvrdí, že v zmysle memoranda prichádza do úvahy iba presadenie stromov, z memoranda takáto skutočnosť nevyplýva, keď v čl. II. bod 1 písm. b) ods. 2 sa píše „výrub len pri drevinách, pri ktorých z objektívnych príčin na základe vyjadrenia odborne spôsobilej osoby nie je možné ich presadenie“ a v ods. 6 sa rovnako hovorí o výrube drevín. Okrem toho navrhovateľ nepreukázal, že odporca bol prítomný na stretnutiach, či dohodách medzi navrhovateľom a hlavným mestom, ktoré memorandum uzavreli. Ani ako poslanec nemal vedomosť o presádzaní zelene a stromov. Ako poslanec v júni 2022 mal informáciu o zámere magistrátu mesta požadovať späť správu verejnej zelene na tomto pozemku z dôvodu projektu komplexnej revitalizácie Kollárovho námestia. Pokiaľ navrhovateľ tvrdil, že stavebný úrad zamietol námietky účastníkov týkajúce sa absencie výrubového povolenia s odôvodnením, že stavebník nebude stromy vyrubovať, ale presádzať, uviedol, že v kompetencii stavebného úradu nie je posudzovať veci ako ochrana prírody, výrub, presádzanie a pod. Stavebný úrad akceptoval neexistenciu výrubového rozhodnutia, teda vytvoril nezákonný stav.

7. Napokon navrhovateľ v duplike uviedol, že žiadne administratívne konanie o výrube, resp. presadení drevín neprebíha, presadenie drevín a krovín nie je v kompetencii žiadneho orgánu ochrany prírody.

Keďže memorandum bolo zverejnené na oficiálnych stránkach hlavného mesta, dá sa iba ťažko uveriť tvrdeniu odporcu, že mu uniklo uzatvorenie takého zásadného dokumentu pre A. Z., podpísaného jeho straníckym kolegom, primátorom hlavného mesta. Zdôraznil, že predmetom tohto neodkladného opatrenia nie je posudzovanie administratívnych konaní. Navrhovateľ preukázal, že nie je zámerom zeleň na Kollárovom námestí zničiť.

8. Odvolací súd prejednal odvolanie odporcu v rozsahu a z dôvodov v ňom vymedzených (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že je opodstatnené.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ je investorom projektu „X. X. L. T. F. X. na A. Z. - A. Z.Á., B.. Odporca, v súčasnosti starosta mestskej časti Q. F., B. X. F. D. F.É. I., aktivista v oblasti ochrany zelene v hlavnom meste, účastník viacerých administratívnych konaní, iniciovaných navrhovateľom (územné konanie, stavebné konanie, konanie o výrub stromov a krov) i správnych súdnych konaní (odporcom s úspechom iniciovaných), týkajúcich sa realizácie predmetného projektu. Navrhovateľ o výrub stromov (65 ks) a krovitých porastov (17 ks) požiadal, vyhovujúce rozhodnutie bolo v správnom súdnom konaní zrušené (NS SR sp. zn. 10 Sžo/74/16 z 28.2.2018).

10. V čase súvisiacom s komunálnymi voľbami v novembri 2022 odporca na stránke „F. V. má rád Staré Mesto“ zverejnil na sociálnej stránke G. V. Q. Z. „. J. C. A. Q. L. XX Q., v ktorom uviedol : „ Za I. I. V. Q. F. B. R. J. I. Q. T. K., na A. Z. O. K. V. V.L. X. U., V. B. Q. K. XX Q. T. I. I.. A. Z. P. Ž. Ď. X. K., Ž. Q. Ž. T. C. Q. F. Z. I. Z. Ak Q. L. Z. X., Z. Q.. T. X. na A. Z. Q. Z. L. Q. Q. D. B. H. B. R. V. L. J.. F., Q., X. D., Ž.M. V. Q. F. Z. X. K. Z. V.. Ž. V. Q. F. X. I., Z. Z..

V sprievodnom texte uvádza: „A. X. U. na A. Z. Q. V. V. T. XX J.. O. K. V., pre A. B. Q. V. XX Q. T. I. I.. I. X. B. B. V. A.Í. Q. O. T. Q. I. U. T. I. X. I. B. Q. I. D. H. V. T. V. J..“.

11. Navrhovateľ za zásah do dobrej povesti právnickej osoby podľa § 19b ods. 2 a 3 OZ považoval podľa zvýraznenia v návrhu (podčiarknutím) i podľa vyjadrenia k odvolaniu a dupliky predovšetkým tvrdenie, že dôjde k výrubu 65 stromov, ktoré tvrdenie považuje za objektívne zavádzajúce a nepravdivé, vrhajúce na neho svetlo ako na bezohľadného developera, hoci do tohto verejného priestoru investuje cca 800.000 €.

12. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že tvrdenia o výrube stromov, o zničení zelene, o parku ako vetracom komíne s hlukom a splodinami z garáže, sú s ohľadom na vyjadrenia orgánov verejnej správy a štúdie EIA nepravdivé a zavádzajúce, odporca prezentuje názory, ktoré možno považovať za neoprávnenú kritiku; vytváraním negatívneho obrazu o projekte je navrhovateľ nepriamo prezentovaný ako zlo, proti ktorému treba bojovať.

13. Odvolací súd sa s uvedeným záverom súdu prvej inštancie nestotožňuje.

14. Ako uviedol i súd prvej inštancie, obdobne ako česť fyzickej osoby (§ 11 a nasl. OZ) je chránená i dobrá povesť (bona fama) právnickej osoby (§ 19b ods. 3 OZ). K neoprávnenému zásahu do dobrej povesti rovnako dochádza nepravdivými skutkovými tvrdeniami, resp. skreslene podanými pravdivými údajmi, alebo neprípustnými hodnotiacimi úsudkami (bez dostatočného skutkového základu), pokiaľ majú difamačný (hanlivý) charakter, v dôsledku čoho sú objektívne spôsobilé zasiahnuť do dobrej povesti právnickej osoby. Pri posudzovaní tvrdenia ako difamačného je potrebné brať do úvahy použité výrazy a formulácie i celkový dojem s ohľadom na všetky súvislosti a okolnosti, za ktorých k tvrdeniu došlo.

15. Kritiku vecí alebo osôb možno považovať za neprimeranú (kolízia práva na ochranu dobrej povesti s právom na slobodu prejavu, zastávať názory, rozširovať informácie podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 26 ústavy), pokiaľ z nej vyplýva úmysel znevážiť či uraziť kritizovanú osobu (tzv. intenzívny exces), tiež v prípade, ak miera expresivity použitých výrazov je v značnom nepomere k cieľom kritiky. Avšak zveličovanie i preháňanie nerobí prejav sám osebe nezákonným.

16. Podľa názoru odvolacieho súdu tvrdenia odporcu vo videu i v sprievodnom texte s ohľadom na celkový dojem, okolnosti, za ktorých k nemu došlo i použité výrazy, nemožno označiť za neprimeranú kritiku navrhovateľa, objektívne spôsobilú zasiahnuť do práva navrhovateľa na dobrú povesť v zmysle § 19b ods. 2 a 3 OZ. Navrhovateľ tak neosvedčil existenciu nároku, ktorému by bolo možné priznať súdnu ochranu postupom podľa § 324 ods. 1 a nasl. CSP.

17. Video bolo natočené v súvislosti s kandidatúrou odporcu na post starostu v komunálnych voľbách 2022.

18. Tvrdenia nevyznievajú ako kritika navrhovateľa, o ktorom vo videu nie je žiadna zmienka.

19. Ide o prezentáciu činnosti odporcu vo verejnej veci - ako aktivistu za zdravé životné prostredie v meste, so záverom, že verejnosť potrebuje vedenie mestskej časti, ktoré bude zeleň v meste/mestskej časti chrániť (ako to robil i odporca). Činnosť navrhovateľa nie je žiadnym spôsobom komentovaná, už vôbec nie expresívnymi výrazmi; odporca predkladá voličom dôvody, prečo dať hlas vo voľbách práve jemu. Poukázal na svoje aktivity ohľadom výrubu stromov a krovín v lokalite A. Z., ktoré po pomerne dlhý čas aj objektívne uskutočňoval, čo navrhovateľ nespochybnil (odporca účastník správneho konania územného, stavebného, konania o výrube stromov, úspešný iniciátor súdneho správneho konania proti vyhovujúcemu rozhodnutiu o výrube stromov).

20. Za tohto stavu vo videu v trvaní 45 sekúnd, šíreného na facebooku v rámci volebnej kampane, je celkom jednoznačne akceptovateľné isté zjednodušenie, keď odporca neuvádzal, že hrozí výrub len časti stromov (tých, ktoré nemožno presadiť, teda logicky najväčších, s najväčším prínosom pre lokalitu), čo je zrejme i z memoranda, na ktoré sa navrhovateľ odvolával (toto s výrubom stromov jednoznačne počíta). Nemožno pritom opomenúť, že bez procesnej aktivity odporcu by k výrubu stromov na žiadosť navrhovateľa už došlo. S ohľadom na znenie memoranda i stav projektu (podľa vedomostí súdu práce v teréne nezačali) bolo použitie slova „hrozit“ v prítomnom čase celkom namieste, bez akéhokoľvek difamačného charakteru vo vzťahu k navrhovateľovi.

21. Z vyjadrenie rôznych orgánov a inštitúcií typu „vplyvy činnosti na vegetáciu, živočíšstvo, biodiverzitu sú prijateľné a únosné, nemožno vyvodit', že odporca vo videu šíril nepravdivé alebo zavádzajúce informácie, teda skutkové tvrdenia.

22. Ak projekt odporca hodnotil ako „ničenie zelene“, zamýšľaný park ako „vetrací komín s hlukom a splodinami z garáže,“ išlo o jeho hodnotiace úsudky, kritiku projektu v danej lokalite, s dostatočným skutkovým základom. Nepochybné minimálne po dobu realizácie projektu by mesto v tejto lokalite stratilo oddychovú zónu so zeleňou, teda existujúca zeleň by sa pri výstavbe zničila, následne by neboli presadené všetky stromy. Ako možno pozorovať i na ploche nad neďalekou podzemnou garážou na Z. F. B., nad garážou vysadené stromy vysychajú, nedosahujú parametre stromov v dotknutej lokalite. Projekt nepochybné vyžaduje vyústenie vzduchotechniky nad úroveň terénu, ako je to bežné i pri iných podzemných garážach.

23. Z týchto dôvodov odvolací súd v napadnutej vyhovujúcej časti uznesenie súdu prvej inštancie zmenil a v tejto časti návrh zamietol (§ 388 CSP).

24. V Konaní úspešnému odporcovi priznal náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v rozsahu 100 % (§ 396 ods. 2, § 255 ods. 1 CSP).

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).